

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! basisschool Himo Willebroek te WILLEBROEK

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	10751
Instelling	GO! basisschool Himo Willebroek
Directeur	Inge PICQUEUR
Adres	Louis Mommaertsstraat 10 - 2830 WILLEBROEK
Telefoon	03-886.68.95
E-mail	directeur@himo.be
Website	www.himo.be
Bestuur van de instelling	GO! scholengroep Rivierenland
Adres	Lindestraat 123_A - 2880 BORNEM
Scholengemeenschap	Scholengroep Rivierenland
Adres	Lindestraat 123_A - 2880 BORNEM
CLB	GO! CLB Rivierenland Boom
Adres	Edgard Tinelstraat 3 - 2850 BOOM
Dagen van het doorlichtingsbezoek	22-02-2016, 23-02-2016, 25-02-2016, 26-02-2016
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	26-02-2016
Datum bespreking verslag met de instelling	23-03-2016
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Frans DE BIE
Teamleden	Willy DE HERDT

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?.....	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands.....	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	10
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands.....	14
3.1.1.5 Lager onderwijs: wiskunde.....	18
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	20
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	21
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	22
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	24
4.1 Deskundigheidsbevordering	24
4.2 Leerbegeleiding	26
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	29
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	32
6.1 Wat doet de school goed?	32
6.2 Wat kan de school verbeteren?.....	32
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	34
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	34

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
  2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
  3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - ♦ het onderwijsaanbod
    - ♦ de uitrusting
    - ♦ de evaluatiepraktijk
    - ♦ de leerbegeleiding.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
  - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
  - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de basisschool HIMO, een middelgrote GO!-school in een multiculturele wijk in Willebroek. Ze ligt in de Louis Mommaertsstraat, vlakbij het Zeekanaal en de brug van Willebroek. Deze school is eertijds door het gemeentebestuur van Willebroek overgedragen aan het GO!-onderwijs. De meeste leerlingen komen uit de nabijheid van de school. Een deel van de leerlingen heeft een niet-westerse culturele achtergrond, spreekt het Nederlands niet als eerste taal of leeft in een relatief zwakke socio-economische context. De school staat bekend als een zorgzame school, wat een aantrekkingskracht uitoefent op kinderen die het in een andere school moeilijk hebben. De zorgbehoeften van de leerlingen nemen jaar na jaar toe. De directeur en de zorgcoördinator zijn sinds kort in dienst. Zij zorgen voor een nieuwe wind in het beleid. De meeste teamleden wonen in de regio rond de school. Het team is een mix van jonge en ervaren leerkrachten. Zowel de schoolleiding als de teamleden tonen een positief engagement voor de leerlingenpopulatie. Hun gedrevenheid en werklust zijn navenant. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 15 februari 2016 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor wiskundige initiatie en Nederlands de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze de resultaten van het schoolteam om voor wiskunde en Nederlands de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de deskundigheidsbevordering en de leerbegeleiding en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van de regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen wijst uit dat in beide afdelingen de resultaten van de onderzochte leergebieden aan de verwachtingen van de overheid voldoen. Het schoolteam streeft in voldoende mate bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen na en de leerlingen bereiken in voldoende mate de eindtermen. In de kleuterafdeling geven de kleuteronderwijzers de kleuters sterke impulsen om spelenderwijs wiskundige inzichten op te doen en om hun taalvaardigheid te vergroten. Het geïntegreerde en thematische onderwijsaanbod is leerplandoelgericht en evenwichtig, volledig en samenhangend. De kleuteronderwijzers kunnen nog groeien door meer planmatige aandacht aan het aanbod en de bewaking van gradueel opgebouwde begrippen te besteden, zoals thematische streefwoordenschat, wiskundige woordenschat en schooltaalbegrippen. Ook heeft de leerlingenpopulatie behoefte aan gelijkgerichte afspraken over de inhoud en de vorm van de instructietaal. Met spontane en gerichte observatie bewaken de kleuteronderwijzers de evolutie van de kleuters. Zij bieden de kleuters zorg op maat. Goede afspraken tussen de kleuterafdeling en de lagere afdeling zorgen voor een vlotte overgang. In de lagere afdeling bieden de onderwijzers wiskundeonderwijs dat voldoende leerplandoelgericht, samenhangend, evenwichtig en volledig is. Zij hanteren het onderwijsleerpakket flexibel. Het zorgt voor verticale samenhang. De leerlingen krijgen kansen om aanschouwelijk wiskundige inzichten op te doen. De onderwijzers maken foutenanalyses en stemmen daar de zorg op af. Met het zogenaamde doe-bord organiseren de onderwijzers de leerbegeleiding. Zowel de zwakkere als de sterkere leerlingen kunnen rekenen op differentiatie op maat. Voor meten namen de onderwijzers enkele maatregelen om tegenvallende resultaten te verbeteren. Het materiaalenaanbod is gevarieerd. Ook voor Nederlands werken de onderwijzers leerplandoelgericht. Onderwijsleerpakketten zorgen voor de nodige gradatie. De leerlingen krijgen tal van leesimpulsen, vooral gericht op technisch, begrijpend en studerend lezen. Het bevorderen van het leesplezier heeft nog groeikansen. De leerlingen schrijven functionele en creatieve teksten.

Gerichte luister- en spreekactiviteiten vergroten de mondelinge taalvaardigheid. De werkvormen om de actualiteit ter sprake te brengen bevorderen de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid sterk.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen in de focus maakt duidelijk dat de deskundigheidsbevordering in volle ontwikkeling is. Vanuit een visie op kwaliteitsvol onderwijs volgen de schoolleiding en het schoolteam verschillende vernieuwingstrajecten. Deskundigheidsbevordering is hierbij van cruciaal belang. De inspanningen om een specifiek instructiemodel te integreren lonen. De vele zinvolle impulsen van externe deskundigen – zoals de instructiedeskundige, de pedagogische begeleidingsdienst, het M-team en de gon-collega's - vallen niet in dovemansoren. Meer en meer bouwt dit schoolteam aan een dynamisch professionaliseringsbeleid in functie van de schoolprioriteiten en de nascholingsbehoeften van teamleden, gericht op de leerlingenkenmerken. Het schoolteam kiest zowel voor teamgerichte als individuele nascholing, en voor leren van en met elkaar. Zo konden de teamleden in elkaars klas hospiteren. Ook de leerbegeleiding kent een dynamische ontwikkeling onder impuls van de directeur en de zorgcoördinator. Het schoolteam kiest voor een sterke eerstelijnszorg en een klasinterne ondersteuning door de zorgleerkrachten. De inzet van de zorgleerkrachten kan nog verder geoptimaliseerd worden. De meeste leerkrachten zorgen voor een goed georganiseerde binnenklasdifferentiatie met taken op maat van de leerlingen. Groeikansen heeft het schoolteam om de beeldvorming verder op punt te stellen en om handelingsgericht te leren werken vertrekkend vanuit de zorgvragen van de leerlingen. Met nascholing gericht op zorg vergroten de teamleden hun professionaliteit.

Het onderzoek van het algemeen beleid toont aan dat de nieuwe schoolleiding gedreven en vanuit een visie de bakens van de schoolontwikkeling uitzet en kiest voor een participatief leiderschap. Zij kan werken met een hecht, gemotiveerd team dat de lat voor zichzelf hoog legt en hard werkt. De bewaking van de werkdruk is een aandachtspunt. Het schoolteam demonstreert ambitie. Het ontwikkelt een visie op onder meer het zorgbeleid. De aandacht voor instructietaal staat – zeker in de kleuterafdeling - nog niet helemaal op punt. De teamleden hebben een constructieve vergadercultuur. De vele zinvolle overlegvormen en – platformen illustreren dit. Ook de leerlingen krijgen een stem in de leerlingenraad. Het schoolteam gaf een eerste aanzet om de onderwijskwaliteit te bewaken vanuit de analyse van de evaluatiegegevens. De gebruikte leerlingvolgysteemtesten kunnen echter niet meer als genormeerd beschouwd worden omdat de teamleden de voorziene timing niet strikt volgen. Ook kunnen de beschikbare gegevens van bijvoorbeeld genormeerde eindtesten nog diepgaander geanalyseerd worden om waar nodig bijstellingen uit te voeren of te verankeren wat goed gaat.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving wijst uit dat het de schoolinfrastructuur voldoet aan deze erkenningsvoorwaarde. De situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne stimuleert het bereiken van de onderwijsdoelstellingen. Aandachtspunt is de verduidelijking van de opsplitsing van de verantwoordelijkheden tussen school- en gemeentebestuur. De nakende inrichting van een nieuwe speelplaats en – op langere termijn – de nieuwbouwwerken geven de school zicht op een gevoelige verbetering van de infrastructuur.

Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering en de geselecteerde overige regelgeving respecteert.

De onderwijsinspectie formuleert zowel voor de kleuterafdeling als voor de lagere afdeling een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor de leergebieden wiskundige initiatie en Nederlands in de kleuterafdeling en wiskunde en Nederlands in de lagere afdeling. Binnen de teams van de kleuterafdeling en de lagere afdeling is het draagvlak voldoende groot om het huidige ontwikkelingsproces verder te zetten. De teamleden kunnen zelf verder de onderwijskwaliteit bijsturen en verbeteren of borgen. Ze kunnen zich hierbij laten inspireren door de aanbevelingen in dit verslag. De onderwijsinspectie formuleert een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Zij formuleert een gunstig advies voor de overige erkenningsvoorwaarden.

De onderwijsinspectie wenst het schoolteam alle succes toe bij de verdere schoolontwikkelingen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
wiskundige initiatie

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
wiskunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen van Nederlands doelbewust en in een natuurlijke samenhang na. De positieve en veilige klassfeer bevordert de betrokkenheid en het welbevinden van de kleuters. Het doelgerichte onderwijsaanbod is volledig, horizontaal en verticaal samenhangend en evenwichtig. De leefwereld en de interesses van de kleuters zijn richtinggevend. Met uitnodigende dialogen, in thematisch verrijkte hoeken en met degelijke speelleermaterialen dagen de kleuteronderwijzers de kleuters uit om hun taalvaardigheid te ontwikkelen. De ontluikende geletterdheid krijgt gaandeweg de nodige aandacht.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie in voldoende mate na met hun kleuters. Het doelgerichte onderwijsaanbod is volledig, samenhangend en evenwichtig. Met degelijke speelleermaterialen dagen de kleuteronderwijzers de kleuters uit om wiskundige inzichten op te doen in een krachtige onderwijs- en leeromgeving. De kleuters krijgen tal van kansen om volop te experimenteren en hun leefwereld wiskundig te verkennen. De kleuteronderwijzers stimuleren de kleuters om op hun niveau probleemoplossend te leren denken en werken. De ontluikende gecijferdheid krijgt gaandeweg de nodige aandacht.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i> <i>Actief leren</i>	<p>Het geïntegreerde thematische onderwijsaanbod voor Nederlands en wiskundige initiatie is gericht op de leefwereld van de kleuters. De kleuteronderwijzers houden bij de planning van de thema's terdege rekening met de interesses van de kleuters. Per schooljaar zijn enkele thema's de keuze van de kleuters. Zij stemmen het onderwijsaanbod zorgvuldig af op de leerplandoelen en bewaken de volledigheid en het evenwicht ervan. De kleuteronderwijzers kunnen nog groeien door de leerplandoelen indien nodig verder te concretiseren.</p>
---	--

De parallelleerkrachten werken nauw samen aan de planning. Goede afspraken bevorderen de verticale samenhang. Zo biedt elke kleuteronderwijzer voldoende visuele ondersteuning en zijn de tijd- en ruimtekaders gradueel doorheen de kleuterafdeling opgebouwd. De meeste tijds-kaders zijn lineair voorgesteld. Enkel voor de seizoenen werken de kleuteronderwijzers met een cyclische voorstelling. In enkele gevallen kan de gelijkgerichtheid van bijvoorbeeld de weeklijnen nog verder geoptimaliseerd worden. De hoekenpictogrammen vertonen doorheen de klassen weinig differentiatie. Bij de hoekenpictogrammen stellen de kleuteronderwijzers ook geen getallen en aantallen voor. In enkele klassen duiden de kleuteronderwijzers speelleermaterialen nog niet aan met pictogrammen.

De kleuters krijgen alle kansen om te experimenteren met talige en wiskundige materialen en om hun leefwereld samen te verkennen. Om de leeshonger aan te wakkeren presenteren de kleuteronderwijzers een op de thema's gericht boekenaanbod. Zij werken samen met de lokale bibliotheek, die leeskoffers voor hen samenstelt. Zij gebruiken de klaswanden om de ontluikende geletterdheid en gecijferdheid visueel te ondersteunen. In heel wat hoeken verwerken zij zowel wiskundige als talige impulsen. Kleuters komen geregeld in contact met cijfers en letters. De getalbeelden zijn afgesproken met de onderwijzers van de lagere afdeling. In de klassen zijn getallenrijen op het niveau van de kleuters te zien, en cijfer- en lettermuren. Verschillende handgeschreven woordspinnen en themaposters wijzen erop dat de kleuteronderwijzers de gewoonte hebben om elk thema taalkundig met de kleuters te verkennen. Zij illustreren de opgeschreven woorden met tekeningen. Zo zien de kleuters het verband tussen woorden en voorstellingen. Ook bevorderen de kleuteronderwijzers de voorbereiding op lezen en schrijven met lessen schrijfdans.

De kleuteronderwijzers meten geregeld met hun kleuters. Zij roosteren meetacts in en maken vakkundig gebruik van spontane meetkansen. De kleuteronderwijzers meten de lengtegroei van hun kleuters en stellen die voor op een groeimeter. Ze hebben nog niet de gewoonte om de lichaamsmaten over verschillende jaren heen te bundelen, wat de onderwijzers van de lagere afdeling wel van plan zijn.

In elke klas gebruiken de kleuteronderwijzers zandtafels om de kleuters al spelend en pratend wiskundige inzichten te laten verwerven. Ook organiseren zij winkeltjes, die in functie van het thema aangepast worden. De kleuters zijn het goed gewoon om zelf materialen uit de kasten te nemen en die na gebruik weer netjes op te ruimen.

Curriculum
Onderwijsorganisatie

De jongste kleuters moeten 's middags lang wachten vooraleer ze kunnen gaan rusten. Pas bij de aanvang van de namiddaglessen zoeken zij hun ligbed op. Zo wordt de beschikbare onderwijstijd 's namiddags voor hen niet optimaal benut. Ook blijkt tijdens de observaties dat heel wat ouders hun kleuters te laat naar school brengen, en dat ondanks de inspanningen die de school levert in functie van de kleuterparticipatie. Deze praktijk stoort het klasleven, omdat belangrijke lesfasen, zoals het onthaal en het kringmoment, onderbroken worden en de laattijdige kleuters ook een deel van die fasen missen.

De kleuteronderwijzers maken van hun klassen een krachtige leeromgeving. Zij hanteren een stimulerende en ondersteunende lesgeefstijl. Eenduidige klasafspraken, die ook visueel voorgesteld worden, stroomlijnen het klasleven. De kleuteronderwijzers garanderen structuur, orde en een positieve en veilige werksfeer, wat een positief effect heeft op het welbevinden van de kleuters. Zij lokken met degelijke dialogen taal bij de kleuters uit. De vraagstelling is open, en de kleuters krijgen voldoende de tijd om na te denken en te antwoorden. Dit stimuleert probleemoplossend denken. Ook leren zij de kleuters om een efficiënte aanpakstrategie te gebruiken, die ze gepast visueel voorstellen.

De planmatige aandacht voor een gradueel opgebouwd en bewaakt begrippenkader staat nog niet helemaal op punt. Zo kunnen de kleuteronderwijzers nog groeien door afspraken te maken over de selectie, planning en bewaking van thematische, wiskundige en schooltaalbegrippen. De kleuteronderwijzers van de jongste kleuters gaven een goede aanzet om bij anderstalige kleuters met een basispakket Nederlandse woorden te werken.

Ook maakten zij nog geen afspraken over de instructietaal, wat met de talige behoeften van de huidige leerlingenpopulatie geen overbodige luxe is.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De kleuteronderwijzers beschikken over gevarieerde speelleer- en vertelmaterialen die ze in de kring en de hoeken aanwenden. Alle klassen tonen met een gepaste visuele ondersteuning met zowel prenten als voorwerpen de aandacht voor het actuele thema. De kleuteronderwijzers bevorderen de zelfsturing en zelfstandigheid met stappenplannen en een keuzebord. De stappenplannen richten zich op hygiëne, zelfsturing en de constructiematerialen, en in mindere mate op het puzzelen. De kleuteronderwijzers bewaken de evolutie bij het puzzelen klasdoorbrekend. Zij bieden puzzels van stijgende moeilijkheidsgraad aan. De kleuters kunnen zelf hun puzzelvooruitgang visueel voorstellen.

De kleuteronderwijzers geven verteltassen en logerberben mee naar huis. Hierdoor slaan zij een brug tussen de thuissituatie en de klas.

De kleuteronderwijzers kunnen de aandacht voor taalactiverende werkvormen zoals poppenspel nog versterken. Ook is het aanbod van weegtoestellen in de hoeken – zoals bijvoorbeeld in de zandtafel – en van zandlopers van verschillende looptijd veeleer beperkt.

De kleuteronderwijzers schakelen de klascomputers efficiënt in. Zij laten de kleuters gevarieerde speelse software gebruiken. Zowel Nederlands als wiskundige initiatie krijgen hierbij de nodige input.

Heel wat speelleermaterialen zijn naar eigen zeggen met middelen van de kleuteronderwijzers aangeschaft.

Materieel beheer
Infrastructuur Niet alle klassen zijn qua vloeroppervlakte optimaal afgestemd op het aantal kleuters. De huidige speelplaats is relatief klein, maar het schoolteam legt concrete plannen voor over de inrichting van een aanpalende tuin tot speelruimte, plannen die binnenkort uitgevoerd worden.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing De kleuteronderwijzers observeren de kleuters met zowel spontane observatie als gerichte observatie en screening. Op het einde van de week reflecteren de kleuteronderwijzers met de kleuters op de bereikte doelen. De gerichte observatie gebeuren op basis van vooropgestelde criteria voor onder meer taal, ordenen, werkhouding en sociale vaardigheden. De observatieschriften zijn goed gevuld en wijzen erop dat de kleuteronderwijzers de observaties zorgvuldig uitvoeren. Voor de screenings schakelen zij tweemaal per jaar een genormeerd meetinstrument in. Eénmaal per jaar organiseren de kleuteronderwijzers een observatieweek.

Evaluatie
Rapporteringspraktijk De kleuteronderwijzers bieden de ouders een lage drempel. Zij hebben de gewoonte om vaak informeel met hen te communiceren. De meeste ouders brengen hun kleuters tot aan de klasdeur. Indien nodig spreken de kleuteronderwijzers hen daar of op de speelplaats aan. Ook tijdens de officiële oudercontacten geven de kleuteronderwijzers de nodige feedback over de evolutie van de kleuters.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg De klasleerkracht verzorgt de eerstelijnszorg, en krijgt ondersteuning door een zorgleerkracht. De kleuteronderwijzers spelen mee met de kleuters in de hoeken, en kunnen zo de zwakkere kleuters spelenderwijs extra impulsen geven. De klasleerkrachten en de zorgleerkrachten nemen elk een kleuter of een groepje kleuters onder de arm. Zij schakelen gevarieerde groeiperings- en werkvormen in. Soms wisselen deze teamleden van rol: dan neemt de zorgleerkracht de leiding over van de klasgroep en bekommert de klasleerkracht zich over de kleuters met een zorgbehoefte. De leerbegeleiding door de zorgleerkracht gebeurt meestal klasintern. Tijdens pre-multidisciplinair overleg en multidisciplinair overleg bespreken de klasleerkrachten en het zorgteam de kleuters intensief. De planmatige zorg waarbij multidisciplinair stappen in de leerbegeleiding afgesproken worden die tussentijds geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd worden, heeft nog groeikansen. Het schoolteam plande om de handelingsplanmatige aanpak in de nabije toekomst te verkennen en te introduceren. Ook staat de concrete zorgvraag van de kleuter nog niet helder op de voorgrond.

De klasleerkrachten kunnen per klas rekenen op een relatief groot aantal zorglestijden. De zorgleerkracht is actief bij het wekelijkse paralleloverleg betrokken. In samenwerking met de zorgleerkracht spreken de klasleerkrachten af welke zorginitiatieven zij van de zorgleerkrachten verwachten. Deze zorg kan echter nog aan efficiëntie en functionaliteit winnen. Zo kan de mate waarin de leerlingen zelf het woord nemen nog geoptimaliseerd worden, en kunnen goede organisatorische afspraken de dynamiek van de zorgverlening verder verhogen.

Het 'doe-bord' neemt een centrale plaats bij de binnenklasdifferentiatie in. Op grond van de observaties en screenings selecteren de kleuteronderwijzers taken op maat van elke kleuter die op het doe-bord met pictogrammen voorgesteld worden. Ook zorgen de kleuteronderwijzers er met het doe-bord voor dat de kleuters op tijd en stond van hoek wisselen. Deze efficiënte binnenklasdifferentiatie is een voorbeeld van goede praktijk. De kleuteronderwijzers zorgen ervoor dat zwakkere kleuters kunnen rekenen op vormen van pre-instructie, waarbij de kleuters vooraf al kennis maken met wat ze in een volgende les met de hele klas gaan leren. Dit geeft hen enige voorsprong.

Op het einde van elk schooljaar voeren de leerkrachten overgangsgesprekken. Bij de start van een nieuw schooljaar draagt de vorige kleuteronderwijzer de klas over aan de volgende. Ook de zorgcoördinator, de zorgleerkracht en de directeur zijn hierbij betrokken. Om de overgang van de kleuterafdeling naar de lagere afdeling te versoepelen, organiseren de derde kleuterklas en het eerste leerjaar overgangsactiviteiten.

Sommige kleuters krijgen ondersteuning van gon-leerkrachten (geïntegreerd onderwijs).

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen voor Nederlands in voldoende mate. De kwaliteit van het onderwijsaanbod blijkt uit de doelgerichte, volledige en evenwichtige onderwijspraktijk. De horizontale en verticale samenhang zijn sterk. De onderwijzers hebben volgehouden aandacht voor lezen en schakelen hiervoor gevarieerde werkvormen in. De leerlingen zijn doorgaans luister- en spreekvaardig en mondig en schrijven degelijke creatieve en functionele teksten. De onderwijzers zorgen voor leerbegeleiding op maat van de leerlingen.

<p>Curriculum</p> <p>Onderwijsaanbod</p> <p><i>Referentiekader</i></p> <p><i>Planning</i></p> <p><i>Evenwichtig en volledig</i></p> <p><i>Samenhang</i></p> <p><i>Brede harmonische vorming</i></p> <p><i>Actief leren</i></p>	<p>De onderwijzers baseren het onderwijsaanbod voor Nederlands op de leerplandoelen. Ze schakelen onderwijsleerpakketten in, die ze met het leerplan vergeleken hebben. Dit zorgt voor de nodige verticale samenhang. De onderwijzers zoeken naar structuren om een stevige greep op het onderwijsaanbod te krijgen. Zij stellen zich positief-kritisch op. Dit, gekoppeld aan een sterke teamgeest, zorgt ervoor dat de onderwijzers gelijkgericht aan taalvaardigheid bouwen. Waar nodig passen zij de onderwijsleerpakketten aan de verwachtingen van het leerplan aan, of schrappen zij onderdelen die ze - meestal - door evenwaardige alternatieven vervangen.</p> <p>De onderwijzers zouden er goed aan doen om te expliciteren wat hun visie op goed taalonderwijs is en te inventariseren en af te spreken wat ze al dan niet schrappen uit het onderwijsleerpakket.</p>
--	---

De onderwijzers leggen verbanden tussen de domeinen van Nederlands en tussen de leergebieden, wat voor horizontale samenhang zorgt. Zo gebruiken de meeste onderwijzers de actualiteit om de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid van de leerlingen te bevorderen. Meestal dienen de leerlingen hierbij te putten uit bronnen die thuis beschikbaar zijn. De beschikbaarheid in de school van teksten en uitzendingen op kindniveau in functie van de actualiteit is nog veeleer beperkt. Veel schrijfopdrachten zijn in het hoekenwerk en in de lessen van wereldoriëntatie geïntegreerd.

De onderwijzers schakelen gevarieerde werkvormen in om de leerlingen vlot technisch, begrijpend en studerend te leren lezen. Vaak lezen zij voor. Zij schakelen leesouders in bij het niveaulezen. Ook helpen oudere leerlingen uit de hogere klassen leerlingen uit jongere klassen bij het lezen. De zorgleerkrachten gebruiken remediërende leestechnieken om het leesniveau van zwakke lezers op korte tijd op te krikken. De onderwijzers gebruiken bijkomend een op de actualiteit gebaseerd onderwijsleerpakket in functie van begrijpend lezen. Heel wat onderwijzers leren de leerlingen om zich met behulp van strategische stappenplannen en woordhulpen goed op zowel de woordenschat, de tekstvorm als de inhoud van een tekst te oriënteren. Gaandeweg registreren de leerlingen hun leesinspanningen op een leeskaart. In de hoogste klassen wijzen leesfiches op een diepgaande verwerking van leesteksten. Toch kan de aandacht voor lezen verder versterkt worden door nog sterker in te zetten op leesplezier, en met leespromotie de leeshonger van de leerlingen te vergroten. De deelname aan de jeugdboekenweek en de gedichtendag en het bezoek aan de boekenbeurs zijn een goede eerste aanzet. Enkel de oudere leerlingen bezoeken de lokale bibliotheek geregeld.

De onderwijzers van de jongere leerlingen halen wel boekenkoffers op. De onderwijstijd voor 'vrij lezen' is relatief beperkt. Meestal zijn het de snelle leerlingen die als ze klaar zijn vrije leestijd krijgen, en af en toe voorzien de onderwijzers vrije leestijd in het contractwerk. De inhoud en presentatie van de boeken van de klasbibliotheek is leerkrachtafhankelijk. Sommige boeken zijn aan vervanging toe. Ook zijn de variatie van het boekenaanbod en de uitgebreidheid van de klasbibliotheek wisselend.

De onderwijzers leggen gevarieerde vormen van functioneel en creatief schrijven voor, die degelijk zijn uitgewerkt en - meestal - grondig zijn gereviseerd door de onderwijzers. Zij oefenen de leerlingen om goed te schrijven met een strategische schrijfaanpak. De onderwijzers publiceren de schrijfwerken op de klasblogs en in de schoolkrant. De aandacht voor spelling kan afgeleid worden uit de voorziene onderwijstijd en de leerlingenwerken. Ook voor taalbeschouwing krijgen de leerlingen de nodige impulsen. Zij corrigeren het eigen werk vaak zelf met behulp van correctiesleutels.

Om de vorderingen voor het domein luisteren te bewaken, schakelen de onderwijzers meestal de luistertoetsen uit de onderwijsleerpakketten in. Thematische woordspinnen aan de klaswanden wijzen erop dat de onderwijzers de taalthema's grondig met de leerlingen verkennen.

De leerlingenraad is samengesteld met leerlingen uit alle klassen. Dit parlement is een geschikte plaats om harmonieus te leren discussiëren en om gezamenlijke standpunten te leren formuleren. Functioneel luisteren en spreken komen in deze werkvorm spontaan aan bod.

De meeste onderwijzers stimuleren probleemoplossend denken en een gepaste aanpakstrategie met handige stappenplannen die de denkprocessen van de leerlingen richting geven.

Jaarlijks krijgen de leerlingen de kans om een culturele talige voorstelling zoals een theaterstuk bij te wonen. In de school spelen de leerlingen af en toe poppenspel.

Opvallend is dat in enkele klassen de leerlingen een verkeerde pengreep en een te weinig ontwikkeld handschrift demonstreren, opvallend meer schrijffouten maken en te weinig orde en zorg aan de dag leggen. Ook de mate waarin de onderwijzers hier gepast gevolg aan geven is leerkrachtafhankelijk. Sommige leerlingenwerken zijn niet grondig nagekeken.

Enkele onderwijzers kunnen groeien in hun voorbeeldrol door consequent Standaardnederlands te gebruiken.

<p>Curriculum</p> <p>Onderwijsorganisatie</p>	<p>De meeste onderwijzers zorgen voor een rustige en veilige klasfeer, wat het welbevinden van de leerlingen bevordert. Enkele onderwijzers hebben moeite met het klasmanagement, wat een nadelig effect heeft op de beschikbare onderwijstijd. In enkele klassen is de tijd die structureel voorzien wordt voor randactiviteiten zoals bijvoorbeeld het invullen van de agenda te ruim bemeten.</p> <p>De meeste onderwijzers zorgen voor een degelijke visuele ondersteuning voor dit leergebied. Toch kan ook dit aspect nog geoptimaliseerd worden door de voorstelling aan de klaswanden van wat de leerlingen tijdens de lessen mens en maatschappij en wetenschappen en techniek leerden met woordkaarten en korte zinnen te labelen.</p> <p>Met gevarieerde werk- en groeperingsvormen bevorderen de onderwijzers de interactie tussen de leerlingen onderling en tussen de onderwijzers en de leerlingen. Zij schakelen vormen van coöperatief leren in multiculturele contexten in. Het klasmanagement van de onderwijzers vertoont onderlinge verschillen. Enkele onderwijzers hebben enige moeite om de energie van de leerlingen te kanaliseren. Zij hebben behoefte aan ondersteuning, coaching en gepaste deskundigheidsbevordering.</p> <p>Het schoolteam kan de overdracht van gegevens van een afwezige onderwijzer naar een vervangende nog beter opvolgen.</p>
<p>Materieel beheer</p> <p>Uitrusting</p> <p><i>Ontwikkelingsmaterialen</i></p> <p><i>Leermiddelen</i></p>	<p>In elke klas hebben de leerlingen de mogelijkheid om met de computers te werken. Deze functioneren goed. De onderwijzers schakelen efficiënte software in, die het taalvaardigheidsonderwijs verrijkt. De onderwijzers kunnen nog groeien door het materialenaanbod in functie van zelfstandig luisteren verder op punt te stellen.</p> <p>In enkele klassen gebruiken de onderwijzers een handig en rijk gevuld klasboek. Hierin registreren en illustreren de leerlingen al hun klasactiviteiten, en voorzien zij de afbeeldingen van tekst.</p>
<p>Materieel beheer</p> <p>Infrastructuur</p>	<p>De beperkte speelmogelijkheden op de te kleine speelplaats hebben een nadelig effect op het welbevinden van de leerlingen, wat zich soms vertaalt naar een onrustig klasklimaat.</p>

<p>Evaluatie</p> <p>Evaluatiepraktijk</p> <p><i>Evenwichtig en representatief</i></p> <p><i>Kindvolgsysteem</i></p> <p><i>Leerlingvolgsysteem</i></p> <p><i>Gericht op bijsturing</i></p>	<p>De onderwijzers baseren hun evaluatie in de eerste plaats op de toetsen van de onderwijsleerpakketten. Voor onder meer taalbeschouwing en woordenschat passen de onderwijzers de toetsen af en toe aan. Spreken testen zij geregeld met zelfgemaakte toetsen. Met toetswijzers ondersteunen de onderwijzers de leerlingen bij het instuderen van de leerstof. Leerlingen die op stimulerende, compenserende, remediërende of dispenserende maatregelen kunnen rekenen, krijgen een aangepaste toets. Zo krijgen dyslectische leerlingen de dicteeteksten vooraf mee naar huis.</p> <p>De mate waarin de leerlingen tijdens en op het einde van de les op zowel proces als product kunnen reflecteren is leerkrachtafhankelijk. Sommige onderwijzers blinken hierin uit, andere gebruiken deze werkvorm minder intensief. De aandacht voor foutenanalyses met een remediërvorstel is eveneens per onderwijzer verschillend.</p> <p>De genormeerde screenings die de onderwijzers hanteren om de talige vooruitgang van de leerlingen in kaart te brengen kunnen niet meer als dusdanig gebruikt worden doordat de onderwijzers de voorziene timing niet nauwgezet handhaven. Hierdoor krijgen de onderwijzers wel de nodige signalen over leerlingen die leermoeilijkheden ondervinden, maar zijn zij niet in staat om hun evaluatiegegevens met een referentiegroep te vergelijken.</p>
<p>Evaluatie</p> <p>Rapporteringspraktijk</p>	<p>De onderwijzers hebben in de rapporten aandacht voor zowel de mondelinge als de schriftelijke taal. Zij geven een score die ze uitgebreid en opbouwend becommentariëren. De rapportering is informatierijk. Ook krijgen de leerlingen de kans om zichzelf te evalueren. Deze zelfevaluatie wordt mee in het rapport opgenomen. Tijdens de oudercontacten geven de onderwijzers een extra toelichting bij de evolutie van hun kind.</p>
<p>Begeleiding</p> <p>Leerbegeleiding</p> <p><i>Beeldvorming</i></p> <p><i>Zorg</i></p>	<p>In de lagere afdeling is de eerstelijnszorg van de klasleerkracht cruciaal. Deze zorgt voor de nodige binnenklasdifferentiatie. De meeste klasleerkrachten kunnen rekenen op een tweetal lestijden leerbegeleiding van de zorgleerkracht. De klasleerkracht en de zorgleerkracht overleggen wekelijks. De collega's van het M-team (ondersteuners vanuit een school voor buitengewoon basisonderwijs in het kader van het M-decreet) helpen de klasleerkrachten onder meer met bruikbare tips en de ondersteuning bij het begrijpend lezen. Dit M-team is op korte tijd in het team verankerd. De samenwerking verloopt bijzonder vlot. De differentiatie richt zich zowel op de zwakkere als op de sterkere leerlingen. De onderwijzers schakelen hier gevarieerde materialen en werkvormen voor in, zoals de herhalings-, uitbreidings- en verdiepingsmaterialen uit de onderwijsleerpakketten en de software op het internet. Leerlingen met dyslexie kunnen rekenen op digitale leesondersteuning.</p>

Ook in de lagere afdeling speelt het doe-bord een belangrijke rol bij de binnenklasdifferentiatie en meer bepaald bij het hoeken- en contractwerk. De meeste onderwijzers maken van deze werkvorm dankbaar gebruik. In één klas is het doe-bord nog niet geïntroduceerd. Op het doe-bord duiden de onderwijzers taken op maat van de leerling aan, die zij vanuit de analyse van de evaluatiegegevens afgebakend hebben. De leerlingen die daar behoefte aan hebben, kunnen rekenen op aangepast huiswerk en huiswerkbegeleiding. De sterkere leerlingen krijgen een 'raketboek', waarin extra uitdagende taken zijn opgenomen.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. De kwaliteitsvolle onderwijspraktijk blijkt uit het doelgerichte aanbod en de wijze waarop de onderwijzers zich inspinnen om de leerlingen een begeleiding op maat te geven. Deze is erop gericht om bij alle leerlingen een zo groot mogelijke leerwinst te bereiken. De door de eigen scholengroep geïntroduceerde instructiewerkwijze krijgt een zorgvuldige uitwerking.

Curriculum	Voor het leergebied wiskunde baseren de onderwijzers hun onderwijsaanbod
Onderwijsaanbod	op de leerplandoelen. Zij kozen een onderwijsleerpakket dat ze vergeleken met
<i>Referentiekader</i>	de verwachtingen van het leerplan en dat voor de nodige verticale samenhang,
<i>Planning</i>	volledigheid en voor evenwicht tussen de domeinen zorgt. De onderwijzers
<i>Evenwichtig en volledig</i>	kunnen de leerplandoelen in een aantal gevallen nog sterker concretiseren.
<i>Samenhang</i>	Enkele onderwijzers schoven in onderling overleg enkele leerstofeenheden naar
<i>Brede harmonische vorming</i>	een volgend leerjaar door.
<i>Actief leren</i>	

Een door het eigen net geïntroduceerde instructiewijze is ondertussen goed ingeburgerd, mede dank zij de volgehouden ondersteuning door een specialist van de scholengroep.

Tegenvallende evaluatiegegevens bij genormeerde eindtesten en in het leerlingvolgsysteem zetten de onderwijzers ertoe aan om enkele maatregelen te nemen, vooral voor het domein meten. Zo spraken zij af om referentiematen te gebruiken. Zij stelden vast dat veel leerlingen moeite hadden met het noteren van tussenstappen en – oplossingen. Hierover maakten zij afspraken.

Paralleleerkrachten werken nauw samen bij de planning. Ook de zorgleerkracht is hierbij betrokken. Enkele onderwijzers selecteren een relatief groot aantal leerplandoelen, wat de functionaliteit van de planning in vraag stelt.

De aandacht voor getallenkennis, hoofdrekenen en cijferen is in alle klassen sterk. Het valt evenwel op dat niet alle onderwijzers evenveel aandacht besteden aan schatten en afronden. De leerlingen kunnen geregeld actief meten. De onderwijzers gebruiken levensechte meetcontexten en gevarieerde meetacts. De onderwijzers gebruiken gradueel opgebouwde tijdlijnen en kalenders. Voor de leerlijn van klokkezen baseren de onderwijzers zich op een netgebonden leerlijn.

Deze richt zich zowel op de analoge als de digitale voorstelling van de tijd. De onderwijzers stelden het relatief beperkte onderwijsaanbod voor meetkunde in het onderwijsleerpakket bij met een extra aanbod. Het valt op dat sommige onderwijzers de wiskundige toepassingen vaak mondeling en klassikaal laten uitwerken. Dit remt het zelfstandig probleemoplossend denken enigszins af. Het M-team ondersteunt de sterkere leerlingen bij de wiskundige toepassingen.

Curriculum
Onderwijsorganisatie

De meeste onderwijzers zorgen voor goed opgebouwde leergesprekken met een adequate vraagstelling waardoor de leerlingen wiskundige inzichten kunnen opbouwen. Af en toe is de instructietaal in beperkte mate eenduidig en transparant. Net zoals in de kleuterafdeling kan de lagere afdeling groeien door afspraken over de vorm en de inhoud van de instructietaal te maken.

De onderwijzers gebruiken de klaswanden en de banken van de leerlingen om een rijke visuele ondersteuning aan te bieden. Ook maken zij individuele onthoudboekjes en stappenplannen.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De onderwijzers beschikken over een uitgebreid leermaterialenaanbod, dat op enkele punten verder geoptimaliseerd kan worden. Zo is de beschikbaarheid van materialen die het verloop van de tijd weergeven en van cyclische voorstellingen van de tijd beperkt. Ook zijn niet in elke klas een goed werkende analoge en digitale klok beschikbaar. De kalenders en tijdlijnen van de kleuterafdeling worden doorgetrokken naar de eerste graad van de lagere afdeling. Deze kunnen nog meer gelijkgericht op elkaar afgestemd worden. De onderwijzers spraken af om de referentiematen in het klasbeeld op te nemen. Vooral nog is het effect hiervan beperkt omdat zij met kleine posters met afbeeldingen werken, en zij de referentiematen dus niet als 3D-voorwerp presenteren.

Recent besloten de onderwijzers om een groeiboekje in het leven te roepen. Hierin verzamelen de leerlingen door de jaren heen maten van hun lichaam en allerlei andere interessante wiskundige vaststellingen.

De leerlingen maken gepast gebruik van de zakrekenmachine.

De onderwijzers schakelen de klascomputers in om de leerlingen wiskundige toepassingen te laten gebruiken.

Materieel beheer
Infrastructuur

Meetinstrumenten en –materialen worden zowel centraal als in de klassen opgeborgen. Een inventaris helpt de onderwijzers om de materialen voor een meetles te verzamelen.

Evaluatie De onderwijzers gebruiken de toetsen van het onderwijsleerpakket. Zij voorzien
Evaluatiepraktijk toetswijzers en oefenbundels die de leerlingen ondersteunen bij de
Evenwichtig en representatief voorbereiding van de toets. Ook maken zij een foutenanalyse en voorzien zij de
Kindvolgsysteem nodige remediëring op maat van een leerling, een groep of de klas.
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De leerlingen krijgen vaak de kans om het eigen werk te verbeteren met behulp van correctiesleutels. Ook bij wiskunde gebruiken sommige onderwijzers evaluatiemomenten tijdens de les en op het einde van de les, om zowel het proces als het product kritisch te benaderen.

Evaluatie De onderwijzers hebben in de rapporten aandacht voor de verschillende
Rapporteringspraktijk domeinen van wiskunde. Zij geven een score die ze opbouwend
becommentariëren. De rapportering is informatierijk. Ook krijgen de leerlingen de kans om zichzelf te evalueren. Deze zelfevaluatie wordt mee in het rapport opgenomen. Tijdens de oudercontacten geven de onderwijzers een extra toelichting bij de evolutie van hun kind.

Begeleiding De klasleerkracht is de eerste verantwoordelijke voor de leerbegeleiding. Hij
Leerbegeleiding krijgt per week enkele lestijden ondersteuning door de zorgleerkracht, die de
Beeldvorming aandacht over wiskunde en Nederlands verdeelt. De onderwijzers beschikken
Zorg over gedifferentieerde leermaterialen, waardoor ze in staat zijn om af te dalen naar een aanschouwelijk niveau.

Zelf geeft elke onderwijzer tijdens een klasvrije lestijd extra leerbegeleiding. Deze belangeloze inzet van de onderwijzers is een voorbeeld van goede praktijk.

Ook voor wiskunde biedt het doe-bord – een bundeling van hoeken- en contractwerk – in bijna alle klassen leerbegeleiding op maat, zowel voor de zwakkere als voor de sterkere leerlingen.

De leerlingen kunnen rekenen op huiswerkbegeleiding.

Enkele leerlingen krijgen een vorm van curriculumdifferentiatie, waarbij de zorgcoördinator het leertraject bewaakt en de klasleerkracht dat mee ondersteunt.

Professionalisering Sinds kort heeft de school een regentes wiskunde in dienst. De onderwijzers
Deskundigheidsbevordering kunnen haar expertise benutten bij de interne deskundigheidsbevordering voor dit leergebied.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Uit haar werkwijze blijkt dat de school gebruikmaakt van de analyses van deskundigen en rekening houdt met de opmerkingen van betrokkenen. Opgemerkte tekorten vinden we terug in de plannen die de beheersing ervan regelen. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, de oplossing van andere tekorten is gepland.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de preventieadviseur en de externe dienst blijkt dat er enkele tekorten werden opgemerkt op het vlak van woonbaarheid en veiligheid en gezondheid en hygiëne. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost.

Alle lesplaatsen werden tijdens de doorlichting bezocht. De vaststellingen in documenten van deskundigen stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Tijdens het bezoek ter plaatse viel op dat niet alle locaties even geschikt zijn voor de organisatie van onderwijs en begeleiding. Zo worden de verticale ijzeren evacuatieladders nooit bij een evacuatieoefening gebruikt, hoewel zij voldoen aan de voorschriften. In een aantal klassen hangen lichtarmaturen die onvoldoende afgeschermd zijn. Het zitmeubilair is nog niet optimaal afgestemd op de gestalte van de leerlingen. De huidige speelplaats is klein in functie van het aantal leerlingen. De school start eerstdaags met de inrichting van een naburige tuin als speelplaats, die de druk op de huidige speelplaats gevoelig zal verlichten.

De opsplitsing van de verantwoordelijkheden tussen het schoolbestuur dat de school uitbaat en het gemeentebestuur dat de eigenaar van de gebouwen is, zorgt voor onduidelijkheid en heeft een nadelig effect op de het onderhoud en de staat van de gebouwen. Het toenemende betonrot en enkele gebreken aan bijvoorbeeld 'de villa' – dat is het huis waarin enkele leermeesters levensbeschouwelijke vakken les geven - illustreren dit. Zo ontbreekt daar een keldertrap. De school houdt de kelderdeur zorgvuldig op slot en zorgt voor de nodige gevaarspictogrammen. Zij plant de afbraak van de villa en de turnzaal, om op het vrijgekomen oppervlak een nieuwe infrastructuur te bouwen. De voorziene afbraak laat nog wel enkele jaren op zich wachten, zodat tussentijdse veiligheidsmaatregelen zich opdringen.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De onderwijsinspectie vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhankelijk zijn	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja

Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

Doelgerichtheid Het voorgelegde nascholingsplan zit nog in de conceptfase. Toch wijzen de beschikbare documenten en de tijdens gesprekken verzamelde informatie op een groeiende aandacht voor een systematische deskundigheidsbevordering.

De directeur die bijna twee jaar aan het roer van de school staat gaf vorig jaar de eerste aanzet voor de opstelling van een schoolspecifieke visie op deskundigheidsbevordering. Met een brainstorm zocht het team vanuit de specifieke beginsituatie antwoorden op enkele fundamentele vragen op het niveau van de leerkrachten en de school.

Het kernteam bestaande uit de directeur en de zorgcoördinator expliciteert zijn verwachtingen voor nieuwe collega's in een onthaalbrochure. De zorgcoördinator is formeel hun mentor en zij licht de brochure bij het onthaal omstandig toe. De directeur en de zorgcoördinator richten hun aandacht op de ingroeibehoeften van de nieuwe teamleden. Zij werken zowel vraaggestuurd als gericht.

Het schoolteam richtte zich de afgelopen maanden vooral op de implementatie van het activerende directe instructiemodel (ADI), gedragsproblemen bij de leerlingen en de aandacht voor het M-decreet (maatregelen in functie van inclusief onderwijs).

Op basis van een uitgebreide vragenlijst konden alle teamleden hun sterktes en groeikansen inschatten, en dus ook de behoefte aan vorming. Deze werden vertaald naar concrete nascholingsinitiatieven waaraan de teamleden kunnen deelnemen. De schoolleiding voorziet de verdere concretisering van het nascholingsplan in 2016 – 2017. Het huidige conceptplan koppelt nascholingsinitiatieven aan teamleden en aan de benodigde budgettering.

Ondersteuning Het kernteam ondersteunt de verdere ontwikkelingen van het nascholingsplan. Het voorziet in de noodzakelijke voorwaarden om in-service-bijbscholing praktisch mogelijk te maken.

Heel wat teamleden volgen individuele nascholing in functie van de eigen noden en die van de leerlingen. Zo bestudeerden onderwijzers de mogelijkheden van uitdagende technische realisaties voor de sterkere leerlingen. De geplande introductie van tabletcomputers zet de teamleden aan om ook hier nascholing over te volgen. Teamleden volgden nascholing over de aanpak van gedragsproblemen.

Met de inschakeling van de M-collega's (leerkrachten van een school voor buitengewoon basisonderwijs) kreeg de school belangrijke impulsen over het zorgbeleid in de school, en dan vooral in functie van sociale en emotionele ontwikkeling en gedragsproblematiek van de leerlingen. De M-collega's geven bruikbare tips en ondersteunen de teamleden waar mogelijk. Ook de gonnleerkrachten (geïntegreerd onderwijs) en de externe professionals delen hun expertise met de teamleden, die daar dankbaar gebruik van maken.

Een expert op het vlak van de activerende directe instructie nam de teamleden langdurig op sleeptouw om hen stapsgewijs vertrouwd te maken met deze instructiemethode. Zij gaf hen de nodige bijsturingen en feedback. De effecten ervan zijn zichtbaar tot op de klasvloer. De degelijke lesvoorbereidingen voor de ADI-lessen illustreren de grondige aanpak. Eerst richtte men de aandacht op getallen en bewerkingen, nu op metend rekenen en volgend jaar op Nederlands.

De pedagogische begeleidingsdienst van het eigen net begeleidt en ondersteunt het schoolteam efficiënt.

De teamgerichte pedagogische studiedagen worden zinvol ingeschakeld. Recent kregen het zorgcontinuüm, het domein meten, de ontwikkeling van meetkoffers en het schoolontwikkelingsplan de nodige aandacht.

De zorgcoördinator houdt voeling met de ontwikkeling van de teamleden met doorloop- en klasbezoeken. De zorgcoördinator heeft zelf cursussen over haar taak als zorgcoördinator gevolgd, alsook een opleiding tot mentor.

De leerkracht voor de anderstalige nieuwkomers is pas aangesteld en volgt weldra de verplichte nascholingen.

De teamleden hebben al uitgebreid kennis gemaakt met vormen van leren van en met elkaar. Zo gingen teamleden een paar jaar geleden hospiteren in andere klassen in functie van de implementatie van het doe-bord en de puzzelrups. Het doe-bord is dan ook in omzeggens elke klas geïntroduceerd. De mate waarin het efficiënt gebruikt wordt, is evenwel leerkrachtafhankelijk. De aandacht voor hospiteren is ondertussen wel wat verslapt.

Teamleden geven aan veel steun te ondervinden van de parallelleerkrachten. Zij werken dan ook nauw samen, zowel in de planning als in de uitwerking van het onderwijsaanbod. Zo kan de individuele expertise een meerwaarde betekenen voor de collega's. De teamleden geven allen aan zich gedragen te voelen door de collega's. Dit illustreert de hechte samenwerking die de school typeert.

Het kernteam stimuleert de teamleden om in functie van de eigen leerbehoeften en de schoolprioriteiten nascholing te volgen zonder deze te verplichten. Het zet wel de nodige gerichte druk op het team.

Het team is begonnen met de uitbouw van een orthotheek. Vakliteratuur geeft de teamleden de kans om zich door te lezen bij te scholen. Sommige teamleden schoolden zich zo bij voor het domein techniek.

Doeltreffendheid De teamleden hebben de gewoonte om de gevolgde individuele nascholing naar het team terug te koppelen. Zij noteren op een nascholingsfiche wat ze leerden en stellen de nascholing op een personeelsvergadering voor. Zij downloaden alle bijhorende documenten op het elektronisch communicatiesysteem. De teamleden vertalen de nascholingen meestal naar de klasvloer. Het doe-bord en het puzzelsysteem zijn hier voorbeelden van.

De screening van de eigen sterktes en groeikansen geeft aan dat deze teamleden constructief-kritisch nadenken over de eigen nascholingsbehoeften.

De teamleden demonstreerden openheid voor de impulsen die zij tijdens de doorlichting kregen. Het enthousiasme dat de M-collega's uitstraalden, illustreerde de wijze waarop zij zich gerespecteerd en onthaald voelden. De M-collega's gaven aan dat de teamleden van deze school open stonden voor nieuwe inzichten.

Ontwikkeling De vele initiatieven in functie van deskundigheidsbevordering illustreren de veranderings- en vernieuwingsbereidheid van dit team. De teamleden zijn gezond zelfkritisch en durven dus in de spiegel te kijken. De gedrevenheid van een aantal teamleden zet hen ertoe aan om gepaste stappen te zetten om de eigen deskundigheid verder te optimaliseren.

Deze schoolleiding en dit team vertonen een krachtige ontwikkelingsdynamiek. Vanuit hun professionaliteit en verlangen om steeds beter te worden, spannen zij zich in om levenslang te leren, in het belang van de leerlingen.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid Het schoolteam is op weg om de leerbegeleiding onder impuls van de directeur en de zorgcoördinator verder uit te bouwen. Het koos voor de implementatie van het zorgcontinuüm waarbij de verschillende stappen in de leerbegeleiding naadloos op elkaar aansluiten. Momenteel verzamelt het team bijkomende informatie over de leerbegeleiding.

Het schoolteam is zich terdege bewust van de diverse behoeften van de leerlingenpopulatie, zowel op het vlak van de cognitieve als de sociaal-emotionele aspecten. Heel wat leerlingen komen naar de school met een goed gevulde zorgruzak. De school trekt ook leerlingen aan die zich in een andere school minder goed op hun plaats voelen.

Het schoolteam geeft aan dat de volgende fase in de ontwikkeling van de leerbegeleiding gericht is op de beeldvorming en de handelingsplanmatige benadering van de leerlingen met een leerbehoefte op basis van een concrete zorgvraag van de leerling.

De beeldvorming staat nog niet op punt. Voor sommige leerlingen met een zorgbehoefte is de beschikbare informatie summier. Enkele leerlingendossiers in het elektronische registratiesysteem illustreren dit. Hoewel de teamleden overgangsgesprekken voeren, kan de doorgegeven informatie nog aan kracht en diepgang winnen.

Ondersteuning De zorgcoördinator werkt vooral op school- en leerkrachtniveau. Op leerlingniveau voert de zorgcoördinator observaties uit bij leerlingen die verhoogde zorg nodig hebben. Daarbij aansluitend ondersteunt zij de teamleden met raad en daad.

De zorgleerkrachten voeren de screenings uit. Samen met de zorgcoördinator analyseren zij de evaluatiegegevens. De zorgleerkrachten worden klasintern bij de leerbegeleiding betrokken, bijvoorbeeld bij de pre-instructie. De klasleerkrachten sturen hen daarbij aan. Zij overleggen geregeld samen en informeren elkaar over de gemaakte vorderingen.

Tijdens pre-multidisciplinair overleg en multidisciplinair overleg bespreken het zorgteam en de klasleerkrachten de leerlingen. De deelnemers bespreken de te ondernemen acties. In de kleuterafdeling kunnen de klasleerkrachten rekenen op acht zorglestijden per klas. In de lagere afdeling zijn dat twee zorglestijden per klas. De zorgleerkrachten zijn meestal nauw betrokken bij het overleg tussen de parallelleerkrachten.

De teamleden gebruiken het doe-bord als een differentiatie-instrument om leerbegeleiding op maat van de leerlingen aan te bieden. Het doe-bord is een vorm van hoeken- en contractwerk. Sterkere leerlingen kunnen rekenen op extra uitdagende (speel)leermaterialen. Het schoolteam werkt samen met externe partners om de leerlingen huiswerkbegeleiding te geven.

De M-collega's en de gon-leerkrachten leveren een waardevolle bijdrage aan de begeleiding van de leerlingen. Deze laatste richten zich specifiek op leerlingen met een ernstige leer- of ontwikkelingsproblematiek.

Het schoolteam dient de binnenklasdifferentiatie op een haalbare wijze uit te bouwen. De vele verschillende niveaus binnen éénzelfde leerlingengroep kunnen de teamleden slechts door een realistische en verstandige omgang met mensen, tijd en middelen zinvol benaderen.

De klasleerkrachten richten zich op de uitbouw van de eerstelijnszorg. In de kleuterafdeling spelen zij mee met de kleuters. In de lagere afdeling gaan zij remediërend rond in de klas of zitten zij bij een kleine groep leerlingen die extra aandacht nodig heeft. De klasleerkrachten schakelen gevarieerde groepeerings- en werkvormen in, wat hun mogelijkheden voor een kindgerichte ondersteuning verhoogt.

Zelf geeft elke onderwijzer tijdens een klasvrije lestijd extra leerbegeleiding. Deze belangeloze inzet van de onderwijzers is een voorbeeld van goede praktijk.

In de lagere afdeling zorgt de werkgroep voor de ondersteuning van de sterkere leerlingen voor extra uitdagende initiatieven. Teamleden maken zelf veel orthodidactische materialen aan.

Het schoolteam geeft aan goed samen te werken met het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Ook met de externe professionals zoals logopedisten en kinesisten verloopt de samenwerking vlot.

Doeltreffendheid Het schoolteam kan de leerbegeleiding nog verder optimaliseren. Zo kan het zorgteam reflecteren op de mogelijkheden om de klasinterne leerbegeleiding door de zorgleerkrachten nog efficiënter te laten verlopen. Momenteel gebruikt het schoolteam nog niet alle mogelijkheden van het potentieel van het zorgteam. Deze reflectie kan zich zowel op de werkvormen als op de inhoud van de taak richten.

Het kernteam en het schoolteam zijn voldoende zelfkritisch en constructief. Het moet in staat zijn om zelf de route naar een efficiëntere leerbegeleiding uit te stippelen. De vele waardevolle contacten met interne en externe professionals zullen het team daarbij zeker inspireren.

Tijdens de doorlichting kon de onderwijsinspectie vaststellen dat alle teamleden open stonden voor de vaststellingen van de externe controle.

Ontwikkeling De impact van de overgangsgesprekken kan met een sterkere beeldvorming nog aan kracht winnen.

De leerbegeleiding is nog niet op kruissnelheid gekomen, maar getuigt van een sterke ontwikkelingsdynamiek.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De huidige directeur is een tweetal jaar in dienst. Op die korte tijd zette zij de bakens uit. Haar aanpak getuigt van gedrevenheid en een heldere visie. Zij kiest voor een participatief beleid en hakt indien nodig knopen door. De teamleden geven aan dat zij voor de nodige structuur binnen de schoolorganisatie zorgde en voeling met de klaspraktijk heeft. Zij is luisterbereid en gaat graag in dialoog. Haar menselijke aanpak versterkt de samenhang binnen het team. Zij hecht grote waarde aan een coherente teamsfeer. De teamleden krijgen inspraak in het gevoerde beleid, zoals bijvoorbeeld bij de afbakening van de schoolprioriteiten en de invulling van de pedagogische studiedagen. Goede afspraken stroomlijnen het schoolleven. Ook de teamleden zijn gemotiveerd en gedreven. De onderlinge professionele en menselijke banden zijn sterk. Dit team legt zichzelf heel wat druk op de schouders. Het is zaak om de werkdruk voortdurend te bewaken. De schoolleiding volgt de teamleden op met doorloop- en klasbezoeken, functioneringsgesprekken en het nazicht van planningsdocumenten. Zij kunnen rekenen op waardering en ondersteuning. De directeur en de zorgcoördinator vormen samen het kernteam. Ook de zorgcoördinator, die nog recenter in dienst kwam, is nauw bij het beleid betrokken. Zij is onder meer begaan met het zorgbeleid en de begeleiding van de nieuwe teamleden. De directeur, afkomstig uit het lager onderwijs, ontwikkelt gaandeweg een sterkere voeling met de onderwijspraktijk in de kleuterafdeling.

Visieontwikkeling Het schoolteam toont de ambitie om bij de leerlingen het onderste uit de kan te halen en zich daar optimaal voor in te spannen. Het welbevinden van de leerlingen staat hierbij op de eerste plaats. De teamleden ontwikkelen een gedragen visie voor enkele cruciale thema's, zoals voor het zorgbeleid. In het licht van de complexiteit en diversiteit van de leerlingenpopulatie is dit een verdedigbare keuze. Ook de volgehouden aandacht voor een heldere instructiestijl in de wiskunde- en taallessen is hierop toegespitst. Voor de nabije toekomst plant het schoolteam visieontwikkeling in functie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor leren leren. Het schoolteam kan verder groeien door zijn visie op het talenbeleid verder uit te werken, met aandacht voor instructietaal en taal als communicatiemiddel. Ook verdient het aanbeveling om samen te reflecteren op wat de afzonderlijke teamleden onder goed taalvaardigheidsonderwijs verstaan, en daar de nodige afspraken over te maken. Om sommige ouders ertoe aan te zetten om hun kleuters op tijd naar school te brengen, zijn nieuwe impulsen voor de kleuterparticipatie nodig.

- Besluitvorming** De teamleden ontwikkelden een vergadercultuur met zowel informeel als formeel overleg. Paralleleerkrachten overleggen wekelijks, samen met de zorgleerkrachten van die klassen. Tijdens de personeelsvergaderingen komen vooral pedagogisch-didactische en ook organisatorische thema's aan bod. Af en toe vergaderen het kleuterteam en dat van de lagere afdeling apart om specifieke onderwerpen voor de beide niveaus aan bod te laten komen. De directeur stelt de agenda op. De teamleden hebben de mogelijkheid om agendapunten toe te voegen. Zij schuwen pittige discussies niet, maar tonen ook luisterbereidheid. Uiteindelijk streven de teamleden naar een gedragen consensus. Op de personeelsvergaderingen is plaats voor de multiplicatie van nascholingen. De schoolleiding vormde een aantal werkgroepen, zoals die voor mobiliteit, MOS (Milieu op School), naschoolse sport, de speelplaatswerking, schaken voor de sterkere leerlingen en de leerlingenraad. Deze leerlingenraad krijgt de kans om op een democratische wijze de stem van de leerlingen te vertolken. Het schoolteam houdt terdege rekening met hun inbreng. Een andere werkgroep verkent de mogelijkheden van taalinitiatie Frans.
- Kwaliteitszorg** Het schoolteam bewaakt de onderwijskwaliteit onder meer met enkele genormeerde leerlingvolgsysteemtesten en met genormeerde eindtoetsen. Het gaf een eerste aanzet voor de kwaliteitsverbetering door na tegenvallende resultaten voor meten enkele bijstellingen af te spreken. De teamleden gebruiken de genormeerde leerlingvolgsysteemtesten niet helemaal conform de voorziene timing, waardoor de normering niet meer geldt en de teamleden kansen missen om de evolutie van hun leerlingen af te zetten tegenover die van vergelijkbare scholen. De interne kwaliteitszorg heeft nog groeikansen.
- Talenbeleid** De school detecteert de talige noden van de leerlingen vooral op basis van observatiegegevens, van een taalvaardigheidstest en toetsen uit het onderwijsleerpakket Nederlands. Vooral voor leerlingen met een leerstoornis nemen ze compenserende maatregelen. De teamleden zorgen voor een veilig en stimulerend pedagogisch klimaat waarbinnen leerlingen met talige noden worden gestimuleerd om actief deel te nemen aan het onderwijsleerproces. Het schoolteam heeft aandacht voor een communicatief taalgebruik maar kan het gebruik van Standaardnederlands sterker stimuleren. De onderwijzers gebruiken diverse werk- en groepeeringsvormen die de communicatie en interactie tussen de leerlingen bevorderen. De onderwijzers houden bij de evaluatie expliciet rekening met de talige mogelijkheden van de leerlingen. Het schoolteam spant zich in haar communicatie met ouders in om op een zo helder en verstaanbaar mogelijke wijze informatie uit te wisselen.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op een analyse van data. Het schoolteam heeft zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Het zet acties op om de doorstroom te bevorderen en de beslissing voor mogelijk zittenblijven gefundeerd te laten verlopen.

Het schoolteam groeit sterk in zijn visie op de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm geeft. Het organiseert de acties nog niet vanuit operationele doelen.

De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de impliciet vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid bereikt. De acties die het schoolteam uitwerkt, sluiten aan op de vooropgestelde doelen. De acties die de school uitvoert gebeuren deels in overleg met de scholengemeenschap. Het schoolteam heeft in beperkte mate zicht op de effecten van zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van een aantal teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers zorgen voor een geïntegreerd thematisch onderwijsaanbod afgestemd op de interesses en de leefwereld van de kleuters.
- De onderwijzers hebben een volgehouden aandacht voor technisch, begrijpend en studerend lezen.
- De kleuteronderwijzers en onderwijzers stemmen hun onderwijsaanbod af op de leerplandoelen en bewaken de volledigheid en het evenwicht.
- De kleuteronderwijzers en onderwijzers zorgen voor gradueel opgebouwde tijds.schedulers en kalenders.
- De onderwijzers maken handig gebruik van de actualiteit om de taalvaardigheid van de leerlingen te stimuleren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De teamleden maken efficiënt gebruik van gevarieerde vormen van interne en externe deskundigheidsbevordering en de nieuwe teamleden kunnen rekenen op een degelijke aanvangsbegeleiding.
- Een expert traint de teamleden systematisch en diepgaand om een specifieke instructiemethode te hanteren.
- De teamleden werken nauw samen met zorgpartners en staan open voor hun inzichten.
- De teamleden zorgen voor een sterke eerstelijnszorg en voor individualiserend onderwijs.

Wat betreft het algemeen beleid

- De schoolleiding kiest voor een menselijk en participatief beleid.
- De schoolleiding en het schoolteam tonen vanuit hun gedrevenheid en motivatie een positief en ambitieus engagement voor de leerlingenpopulatie.
- De schoolleiding richtte functionele werkgroepen op die beleidsvoorbereidend werk doen voor heel wat pedagogisch-didactische aspecten.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers en de onderwijzers kunnen afspraken maken om de aandacht voor de instructietaal te verhogen.
- De kleuteronderwijzers kunnen de expliciete aandacht voor begrippen - themawoorden, wiskundige woordenschat en schooltaalbegrippen - versterken door een graduele opbouw te voorzien.
- De kleuteronderwijzers en onderwijzers kunnen de leerplandoelen in een aantal gevallen concretiseren.
- De onderwijzers kunnen de aandacht voor leespromotie en leesplezier optimaliseren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De kleuteronderwijzers, onderwijzers en zorgleerkrachten kunnen de beeldvorming optimaliseren.
- De kleuteronderwijzers, onderwijzers en zorgleerkrachten kunnen de handelingsplanmatige zorg verder verkennen en implementeren.
- De zorgleerkrachten kunnen de leerbegeleiding nog efficiënter uitwerken.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het schoolteam kan de kleuterparticipatie verder optimaliseren om ervoor te zorgen dat de ouders hun kleuters op tijd naar de school brengen.
- Het schoolteam kan het talenbeleid optimaliseren en tegelijk nadenken over de visie op taalvaardigheidsonderwijs.
- Het schoolteam kan de genormeerde leerlingvolgsysteemtoetsen functioneler verwerken en analyseren en ervoor zorgen dat ze de resultaten van de leerlingen kunnen vergelijken met deze van een referentiegroep.
- Het schoolteam kan de interne kwaliteitszorg op klas- en schoolniveau optimaliseren.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het kleuteronderwijs en het lager onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Frans DE BIE de inspecteur-verslaggever	Inge PICQUEUR de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	